

0008

۲۰۰۹

۱

۲۰۱

۲۰۱

الحمد لله رب العالمين

WWW.KETAB.IR

سرشناسه	: معماریان، محمد مهدی، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدید آورنده	: جعفر طیار رحمته الله علیه مردی که اگر می بود... / تالیف : محمد مهدی معماریان
مشخصات نشر	: قم: بیت الاحزان، ۱۳۹۷ -
مشخصات ظاهری	: ۳۰۲ ص .
شابک	: 978-964-2789-73-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۷۹] _ ۳۰۲؛ همچنین به صورت زیر نویس
موضوع	: جعفر بن ابی طالب رحمته الله علیه ، ۲۳ قبل از هجرت - ۸ ق . - سرگذشتهامه
موضوع	: صحابه - سرگذشتهامه
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ م ۶ ج ۷ / BP ۳۲/۵
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۴۲
کتابشناسی ملی	: ۹۷۵۴۶۸۳



« جعفر طیار رحمته الله علیه مردی که اگر می بود... »

تالیف :	محمد مهدی معماریان
ویراستار:	علی معماریان
شمارگان :	۲۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ :	اول ۱۳۹۷
ناشر :	بیت الاحزان
شابک :	۹۷۸-۹۶۴-۲۷۸۹-۷۳-۳
قیمت :	۲۵۰۰۰ تومان

مرکز پخش

قم: انتشارات بیت الاحزان، تلفن: ۰۹۱۲۵۵۱۴۳۷۶ و ۰۲۵-۳۲۹۲۹۶۸۰

جعفر طیار علیہ السلام
مردی کہ اگر می بود...

تألیف: محمد مهدی معاریان

فهرست مطالب

مقدمه مؤلف ۱۱

فصل اول : ولادت

یک : ولادت جناب جعفر علیه السلام ۱۷

قول اول ۱۷

قول دوم ۱۸

نتیجه ۱۹

دو : پدر، حضرت ابوطالب علیه السلام ۲۰

ایمان حضرت ابوطالب علیه السلام ۲۱

رحلت حضرت ابوطالب علیه السلام ۲۶

سه : مادر، حضرت فاطمه بنت آسد علیها السلام ۲۹

آفتاب آمد دلیل آفتاب! ۳۳

چهار : شجره طیبه ۳۸

پنج : القاب و کنیه ها ۴۲

أبو عبدالله ۴۲

أبوالمساکین ۴۲

ذوالهجرتین ۴۳

۴۵ ذوالجناحین

۴۶ الطیار

فصل دوم: اسلام

۴۹ یک: دوران نوجوانی

۵۲ دو: قبل از اسلام

۵۶ سه: اعلان اسلام

۵۶ بررسی دسته اول روایات

۵۸ بررسی دسته دوم روایات

۶۱ چهار: کیفیت اسلام

فصل سوم: هجرت

۶۷ یک: علت هجرت

۶۸ چرا حبشه؟

۷۰ دو: تاریخ هجرت به حبشه

۷۱ هجرت به حبشه، یک یا دو بار؟

۷۲ افسانه غرانیق

۷۶ سه: امیر مهاجران

۷۸ چهار: داستان مهاجرت به حبشه

۸۱ واکنش قریش نسبت به مهاجرین

۸۶ تلاش مجدد نمایندگان قریش

۸۸ نقشه قتل جناب جعفر رحمۃ اللہ علیہ

۸۹ حضرت ابوطالب رحمۃ اللہ علیہ و نجاشی

- ۹۰..... اسلام نجاشی
- ۹۶..... پنج: اسلام در آفریقا
- ۹۸..... شش: زندگی جناب جعفر در حبشه
- ۱۰۰..... هفت: رفت و آمد میان حبشه و حجاز
- ۱۰۱..... بررسی روایات دسته اول (مخالفین نظریه تردد مهاجران)
- ۱۰۴..... بررسی روایات دسته دوم (موافقین نظریه رفت و آمد مهاجرین)

فصل چهارم: بازگشت از حبشه

- ۱۱۵..... یک: بازگشت از حبشه
- ۱۱۸..... سعی بیهوده مخالفان
- ۱۱۸..... هدیه جناب جعفر علیه السلام به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۱۲۰..... کلام پیامبر و جایگاه جعفر
- ۱۲۱..... شراکت جناب جعفر علیه السلام و اصحابش در غنایم
- ۱۲۲..... دو: نماز جناب جعفر طیار علیه السلام
- ۱۲۳..... فضیلت نماز جناب جعفر طیار علیه السلام
- ۱۲۶..... نماز جعفر طیار علیه السلام یا عباس؟
- ۱۲۸..... بررسی اشکالاتی به نماز جعفر طیار علیه السلام
- ۱۳۱..... سه: اسکان جناب جعفر علیه السلام در مدینه
- ۱۳۳..... چهار: مؤاخات جناب جعفر و معاذ ابن جبل
- ۱۳۴..... بررسی احوالات معاذ بن جبل
- ۱۳۷..... نمونه‌هایی از اقدامات معاذ
- ۱۳۷..... صحیفه ملعونه
- ۱۳۸..... شرکت در سقیفه

- ۱۳۹..... عدم یاری حضرت زهرا علیها السلام
- ۱۴۰..... شرکت در کودتای غاصبین خلافت
- ۱۴۱..... تابوت جهنم
- ۱۴۴..... نظری دیگر درباره برادری معاذ
- ۱۴۵..... برادر جناب جعفر طیار کیست؟

فصل پنجم : خانواده

- ۱۴۹..... یک : جناب اسماء بنت عمیس
- ۱۵۴..... دو : فرزندان جناب جعفر طیار علیه السلام
- ۱۵۵..... عبدالله
- ۱۶۱..... محمد و عون
- ۱۶۵..... سه : ذریه جناب جعفر طیار علیه السلام

فصل ششم : نبرد موت

- ۱۶۹..... یک : علت وقوع نبرد موت
- ۱۷۲..... تاریخ نبرد موت
- ۱۷۴..... دو : امیر سپاه موت
- ۱۷۶..... شواهد امیری زید بن حارثه
- ۱۷۹..... شواهد امیری جناب جعفر علیه السلام
- ۱۸۴..... سه : داستان نبرد موت
- ۱۸۶..... ادامه داستان نبرد
- ۱۸۸..... آغاز جنگ موت و رشادتهای جناب جعفر علیه السلام
- ۱۹۱..... شهید روزه دار

جراحات و صدمات وارده بر جناب جعفر علیه السلام	۱۹۲
چهار : خبر دادن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به مسلمانان.....	۱۹۴
آخرین تلاش شیطان.....	۱۹۵
خبر دادن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به اسماء بنت عمیس.....	۱۹۶
خبر دادن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به امیر المؤمنین علی علیه السلام	۱۹۸
عمنا جعفر! عمنا عباس!.....	۱۹۹
پنج : الطیار.....	۲۰۱
خویشاوندی، سبب ملقب شدن!.....	۲۰۵
شش : دلجویی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از خانواده جعفر علیه السلام	۲۰۷
هفت : حزن پیامبر در شهادت جعفر.....	۲۱۱
هشت : مرقد و مزار جناب جعفر علیه السلام	۲۱۴
موقعیت جغرافیایی مزار جناب جعفر علیه السلام	۲۱۴

فصل هفتم: فضایل

یک : آیات.....	۲۱۹
دو : روایات.....	۲۳۰
ارتباط با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله	۲۳۰
مباهات ائمه اطهار علیهم السلام به جناب جعفر علیه السلام	۲۳۴
جعفر و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله	۲۳۴
جعفر و امیر المؤمنین علی علیه السلام	۲۳۵
امام حسن، امام حسین و جناب جعفر علیه السلام	۲۳۸
سه : فضایل جناب جعفر علیه السلام	۲۴۴
سرور اهل دنیا و اهل محشر.....	۲۴۴

۲۴۵	سید بهشتیان
۲۴۵	أفضل الشهداء
۲۴۶	ذوالجناحین
۲۴۶	خیر الناس
۲۴۷	أفضل الناس
۲۵۴	چهار: جعفر علیه السلام در قیامت
۲۵۹	پنج: جناب جعفر علیه السلام در روایات اهل سنت
۲۶۴	کتمان فضایل جناب جعفر علیه السلام توسط علمای عامّه
۲۶۴	انگیزه کتمان فضایل
۲۶۷	نمونه‌هایی از انکار فضایل جناب جعفر علیه السلام
۲۶۸	شیوه اول: تصحیف و تحریف
۲۶۹	شیوه دوم: توجیه و انکار
۲۷۰	شیوه سوم: تضعیف روات
۲۷۴	خاتمه
۲۷۹	فهرست منابع
۲۷۹	قرآن کریم
۲۷۹	منابع استفاده شده از کتب شیعه اثنی عشری
۲۹۴	منابع استفاده شده از کتب غیر شیعه

مقدمه مؤلف

تاریخ جامعه بشری، همواره بستر وقایع، حوادث و نیز فتنه‌های گوناگون بوده است. حوادثی که گاه بسیار شیرین و بعضاً بسیار تلخ بوده و گهگاه وقایع شیرین آن، به تلخی گراییده و یا تلخی‌های آن، شیرین گشته است. لیکن آنچه مسلم است، تاریخ، همواره توسط دو گروه از مورخین، به رشته تحریر درآمده است؛

گروه اول: تاریخ نویسانی که حقیقت‌گرا و آزاداندیش بوده و به طور مستقل و آزاد به نقل تاریخ پرداخته‌اند، و گروه دیگر، تاریخ نویسان خودفروخته‌ای بوده‌اند، که قلم، فکر و آزادی خود را، در برابر بهای ناچیز دنیا، واگذارند.

روشن است، که مورخان آزاداندیش، به دلیل نقل حقایق (حقایقی معارض با حکومت حاکمان مستبد) همواره تحت فشار حکام خودکامه و عمال زورگوی آنان بوده و هرگاه صدایی از ایشان برآمد، به تیغ زور و آتش ظلم، ندای ایشان را خاموش می‌نمودند. بنابراین، تاریخ همیشه بازیچه مورخین خود فروخته و حکام مستبد بوده است؛ به طوری که برای خشنودی یک حاکم ظالم، چه بسیار حقیقت‌ها که انکار شد و حوادث جعلی و ساختگی که رواج پیدا کرد.

تاریخ اسلام نیز، از این فضای تاریک تاریخ‌نگاری، مستثنی نبوده و لذا این

بخش از فرهنگ و تمدن، همواره در معرض تقابل دو گروه آزاداندیش و خود فروخته بوده است.

بطور مثال، با بخشش و عطای مال‌های بسیار معاویه و تلاش‌های عالمان و مورخان دنیا پرست، نه تنها، بسیاری از فضایل و مناقب امیرالمؤمنین علیه السلام کتمان شده بلکه از این هم، فراتر رفته و اقدام به جعل مطاعن، راجع به آن بزرگوار نمودند، به حدی که آن امام مظلوم، سال‌ها بر فراز منابر و پس از ادای نمازها و فرائض! و در مجامع عمومی مورد لعن قرار گرفتند!

﴿يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾^۲

در یک کلام، وظیفه خوانندگان و پژوهشگران اندیشمند و متفکر در علم تاریخ، که همانا وظیفه‌ای است بس گران و ضروری، پالایش و تصفیه اشتباهات و جعلیات تاریخ است، تا ظلمات و تاریکی‌های آن را، با نور حقیقت روشن سازند.

در این میان بررسی و شناخت زوایای گوناگون زندگانی صحابی بزرگ پیامبر اسلام صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم، جناب جعفر بن ابی‌طالب علیه السلام، به عنوان فصلی مهم و تأثیرگذار در تاریخ اسلام، همواره مورد بی مهری و کم توجهی بوده است. نگاهی دقیق و در عین حال گذرا، به کتب سیره و تاریخی مسلمانان نیز اندیشمند محقق را، به این نتیجه اندوه بار رهنمون می‌سازد که کندوکاو در جنبه‌های سراسر ارزشمند و عبرت آموز زندگانی آن بزرگوار، هیچ گاه به

۱. برای نمونه نگاه کنید به بخشنامه معاویه در این زمینه: شرح نهج البلاغه ج ۱۱ ص ۴۴

۱. سوره صف، آیه ۸

صورت دقیق و کامل تتبع و تحقیق نشده و این در حالی است که بررسی ابعاد مختلف حیات طیبیه جناب جعفر طیار علیه السلام از آغاز و به خصوص در دوران سخت هجرت به دیار غربت و نیز در بسیاری از لحظه‌های سرنوشت ساز تاریخ اسلام، به عنوان یکی از بزرگان صحابه و خواصّ مورد اعتماد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، بسیار ضروری و از اهمّیت فراوان، برخوردار است.

اهمّیت این تحقیق زمانی بیشتر روشن می‌شود، که نقش اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و حتّی نظامی آن گرانقدر، در توسعه و ترویج فرهنگ غنیّ اسلام، به دیگر نقاط و نیز دفاع مقتدرانه از مبانی اسلام، به علاوه، شجاعت‌ها و رشادت‌های دلیرانه آن فرمانده بزرگ سپاه اسلام و همچنین جایگاه والای ایشان نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام با دقّت و تأمل بیشتر، مورد پژوهش قرار گیرد، تا انوار متعالی انسانی الهی، مسلمانی با ایمان، دانشمندی آگاه، فرماندهای مقتدر و مدبّر، امیری سرافراز و جانباز، بافضیلت‌ترین شهیدان، صاحب دو بال و پرندهای بهشتی و سیّد اهل بهشت و از سابقین در اسلام و... بر همگان آشکار شود.

خصوصاً با توجه به اینکه، کج اندیشان و روباه صفتان منافق، بیکار ننشسته و با انکار فضایل و مناقب آن بزرگوار و پدر گرامیشان، به دلیل کینه توزی و حسادت‌های شیطانی، به مقام والای امیرالمؤمنین علی علیه السلام، اهتمام وافر در خاموش کردن نور الهی این شجره طیبیه و این شخصیت گرامی داشته‌اند.

در این راستا، برآن شدیم تا با تحقیق و تفحص علمی، مبتنی بر انصاف و رعایت حق و با در نظر گرفتن آیات و روایات، هم پاسخی شایسته، به

پرسش‌های حقیقت‌پژوهان داده و هم برخی از شبهات برخاسته از قلم و زبان بیگانه را، برطرف نماییم.

علاوه بر این، با مطالعه ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری آن بزرگ مرد، الگوی رفتاری مناسبی جهت رشد و اعتلای اخلاقی و انسانی جامعه اسلامی ارایه نماییم.

توضیح این نکته ضروری است، که علیرغم اهمیت ویژه این موضوع، تا کنون نوشته‌ای جامع، پیرامون شخصیت آن حضرت، جمع آوری و تألیف نشده است. لذا با احساس نیاز، به این امر مهم و ضروری پرداخته و امیدواریم تا اثری درخور شأن و مقام آن جناب تهیه نماییم، اگر چه برگ سبزی است، تحفه درویش!

و استدعای ما قبول و رضای برادر ارجمندش، حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام و عصاره خلقت و باقی مانده اهل بیت علیهم السلام حضرت ولی عصر ارواحنا فداه است، که با عنایت به الطاف آن ساحت قدسی، این امر، دور از دسترس نیست. درپایان جا دارد از حمایت‌های استاد ارجمند حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین معاونیان و مجموعه تحت امرشان در بنیاد فرهنگ جعفری که در مسیر تألیف این نوشتار از مشوقان اصلی بودند، قدر دانی نمایم.

هم‌چنین از دوست و برادر عزیزم حجت‌الاسلام والمسلمین حسین احمدی که سهم به‌سزایی در شکل‌گیری این نوشتار داشته، نیز سپاسگزارم.

حوزه علمیه قم

محمد مهدی معاریان